

УДК 332.1:336.02:330.322(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/СМІ/2025-13-18>**Гончаренко М.Ф.**

доктор економічних наук, професор, віце президент,
професор кафедри управління бізнесом,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу
ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9193-9202>

Червінська Л.П.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри управління бізнесом,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу
ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1571-7974>

Скиба Г.І.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу
ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3751-0082>

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЗМІЦНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті досліджено роль фінансових інструментів у зміцненні інвестиційної привабливості регіонів України в умовах сталого розвитку. Проаналізовано сучасні механізми залучення інвестицій, зокрема зелені облігації, імпакт-інвестування, державно-приватне партнерство та інструменти міжнародної фінансової підтримки, які сприяють розвитку інфраструктури та соціально-екологічно орієнтованих проєктів. Визначено ключові чинники, що формують інвестиційний клімат, серед яких економічна стабільність, прозорість управління, розвиток фінансової інфраструктури та інституційна спроможність. Запропоновано рекомендації щодо удосконалення регіональної фінансової політики для підвищення інвестиційної привабливості, ефективного використання ресурсів та забезпечення комплексного соціально-економічного розвитку територій.

Ключові слова: регіональна економіка, фінансові інструменти, інвестиційна привабливість, сталий розвиток, зелені облігації, імпакт-інвестування, міжнародна фінансова підтримка.

Goncharenko Mykhailo, Chervinska Lubov, Skyba Hanna
Educational and Scientific Institute of Management, Economics and Business,
Interregional Academy of Personnel Management

REGIONAL ECONOMY OF UKRAINE: FINANCIAL INSTRUMENTS FOR STRENGTHENING INVESTMENT ATTRACTIVENESS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

The article examines the role of financial instruments in strengthening the investment attractiveness of Ukrainian regions in the context of sustainable development. Special attention is paid to modern mechanisms for attracting investments such as green bonds, impact investing, public-private partnerships, and tools of international financial support. These instruments are considered crucial for financing infrastructure and implementing socially and environmentally oriented projects. Green bonds help channel resources into eco-friendly and energy-efficient technologies, thus supporting environmental goals and enhancing the investment image of the regions. Impact investing combines financial benefits with measurable social and ecological outcomes, while public-private partnerships stimulate cooperation between public authorities and private investors. International financial assistance, including grants, technical support, and guarantees from global organizations, plays an important role in reducing risks and providing access to long-term capital. The study identifies the main factors shaping the investment climate of regions, including economic stability, transparent governance, the development of financial infrastructure, and institutional capacity. These conditions significantly influence the effectiveness of financial tools. The article stresses that the integration of social and environmental criteria into decision-making is essential, as investors increasingly value projects aligned with sustainable development principles. Based on the conducted analysis, the authors propose recommendations for improving regional financial policy. These include expanding green financing, strengthening institutional capacity at the regional level, ensuring legal stability, and embedding sustainable development objectives into investment planning. Such measures will contribute to enhancing investment attractiveness, ensuring efficient resource allocation, and promoting the socio-economic development of territories. The findings underline the importance of a coordinated approach in which financial instruments and institutional efficiency are combined to increase regional competitiveness and resilience.

Keywords: regional economy, financial instruments, investment attractiveness, sustainable development, green bonds, impact investing, international financial support.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізаційних економічних процесів, зростання конкуренції на світових ринках та воєнного часу, регіони України опинилися перед складним викликом – необхідністю відновлення та активізації економічної діяльності. Військові дії, руйнування інфраструктури та перебої у виробничих ланцюгах значно вплинули на економічну стабільність регіонів, що, у свою чергу, знизило їхню інвестиційну привабливість та створило високі ризики для потенційних інвесторів.

Залучення інвестицій виступає ключовим механізмом, який здатен не лише компенсувати негативні наслідки кризи, а й сприяти сталому розвитку регіонів. Як підкреслюють дослідники, інвестиції в інфраструктуру, інноваційні проекти та екологічно орієнтовані ініціативи сприяють підвищенню конкурентоспроможності територій, формуванню стабільного соціально-економічного середовища та зростанню якості життя населення.

Разом із цим, інвестиційна привабливість регіонів України значною мірою обмежується низкою системних проблем: недостатнім рівнем правової та інституційної спроможності органів влади, низьким розвитком місцевої фінансової інфраструктури, високим рівнем політичних та економічних ризиків, а також невідповідністю багатьох проектів принципам сталого розвитку. Важливо зазначити, що сучасні підходи до інвестиційного розвитку регіонів вимагають не лише фінансових вливань, а й інтеграції соціальних, екологічних та інноваційних критеріїв у процес прийняття рішень, що відповідає концепції сталого розвитку [2; 14].

Наукові дослідження свідчать про ефективність застосування різноманітних фінансових інструментів для зміцнення інвестиційної привабливості регіонів. Зокрема, такими інструментами є зелені облігації, імпаکت-інвестування, державно-приватне партнерство, а також міжнародні кредитні та грантові програми, які знижують інвестиційні ризики та стимулюють розвиток інноваційних проектів.

Таким чином, існує нагальна потреба у розробці та впровадженні комплексної фінансової політики на регіональному рівні, яка б інтегрувала сучасні фінансові інструменти та принципи сталого розвитку, створюючи сприятливі умови для залучення інвестицій і одночасного забезпечення соціально-економічної стабільності. Ця проблема потребує глибокого наукового аналізу, що враховує як глобальні тенденції розвитку фінансових ринків, так і специфіку українських регіонів в умовах відновлення після воєнного конфлікту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження свідчать про активне впровадження фінансових інструментів сталого розвитку в Україні, що спрямовані на підвищення інвестиційної привабливості регіонів та забезпечення їх соціально-економічної стабільності. Особливу увагу приділяють таким механізмам, як зелені облігації та імпакт-інвестування, які стають популярними інструментами фінансування екологічно та соціально орієнтованих проектів [1; 2].

Важливим аспектом є роль міжнародних фінансових організацій, які надають гарантії, технічну допомогу та підтримку у зниженні інвестиційних ризиків, що дозволяє регіонам залучати додаткові ресурси для відновлення економіки та розвитку інфраструктури [7; 9]. Аналіз публікацій також показує, що ефективність інвестиційної діяльності регіонів визначається не

лише кількістю залучених коштів, а й рівнем організаційно-інституційної спроможності, прозорістю управління та інтеграцією принципів сталого розвитку у фінансові та інвестиційні рішення [4; 6; 3].

Дослідження О. Бражка [3] та С. Ішука й Т. Кулініча [6] підкреслюють необхідність використання системних методик оцінки інвестиційної привабливості регіонів, що враховують соціально-економічні, правові та фінансові фактори. Крім того, І. Бабух [2] зазначає, що теоретичні та практичні аспекти інвестиційної привабливості регіонів вимагають комплексного підходу, включаючи економічну, екологічну та інституційну складові.

Особливу увагу сучасні дослідження приділяють циркулярним моделям та інноваційним системам, які сприяють відновленню конкурентоспроможності територій у воєнний та повоєнний періоди [11]. Використання таких моделей дозволяє забезпечити не лише економічне зростання, а й екологічну та соціальну стійкість регіонів, що є ключовим для сталого розвитку [14; 1].

Таким чином, аналіз наукових публікацій підтверджує, що для підвищення інвестиційної привабливості регіонів України необхідне комплексне застосування сучасних фінансових інструментів, інтеграція міжнародних практик та принципів сталого розвитку, а також розвиток організаційно-інституційного середовища [8; 13; 5]. Це створює наукову основу для подальших досліджень та практичних рекомендацій щодо формування ефективної фінансової політики на регіональному рівні.

Формулювання завдання дослідження. Метою статті є аналіз фінансових інструментів, що сприяють зміцненню інвестиційної привабливості регіонів України, а також розробка рекомендацій щодо їх ефективного застосування в умовах сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Регіональна економіка України потребує впровадження ефективних механізмів, здатних поєднати завдання економічного зростання та соціально-екологічної відповідальності. У сучасних умовах одним із ключових напрямів виступає використання фінансових інструментів, орієнтованих на досягнення цілей сталого розвитку. Вони не лише дозволяють залучати додаткові ресурси у розвиток регіонів, а й формують довіру інвесторів, підвищуючи конкурентоспроможність територій на національному та міжнародному рівнях.

До найбільш значущих інструментів належать зелені облігації, які відкривають можливості фінансування проектів у сфері екологічно чистих технологій, відновлюваної енергетики та енергоефективності. Випуск таких облігацій сигналізує про готовність держави та бізнесу підтримувати екологічно відповідальні рішення, що сприяє покращенню інвестиційного іміджу регіонів. Не менш важливою тенденцією стає імпакт-інвестування, яке поєднує економічну вигоду з досягненням соціальних та екологічних ефектів. Подібний підхід особливо актуальний для України, оскільки дозволяє одночасно вирішувати проблеми зайнятості, енергозбереження та екологічної безпеки. Значну роль у цьому процесі відіграє міжнародна фінансова підтримка у формі грантів, кредитних гарантій та технічної допомоги, що сприяє зниженню інвестиційних ризиків і формує довгострокові стимули для розвитку регіонів [5].

Зведені характеристики основних фінансових інструментів сталого розвитку, чинників інвестиційного клімату та напрямів удосконалення фінансової політики в Україні подано у таблиці 1.

Таблиця 1

Фінансові інструменти та умови забезпечення сталого розвитку регіональної економіки України

Напрямок	Зміст	Приклади / Пояснення
<i>Фінансові інструменти сталого розвитку</i>	Зелені облігації	Залучення коштів для фінансування екологічно чистих проєктів
	Імпакт-інвестування	Поєднання фінансової вигоди із соціальними та екологічними результатами
	Міжнародна фінансова підтримка	Гарантії, гранти, технічна допомога міжнародних організацій для зниження інвестиційних ризиків
<i>Чинники, що впливають на інвестиційний клімат</i>	Інституційна спроможність	Ефективність місцевих органів влади та їх здатність реалізовувати проєкти
	Правова стабільність	Чіткість та передбачуваність законодавства
	Інфраструктурна забезпеченість	Наявність сучасної інфраструктури для реалізації інвестиційних проєктів
	Соціальна та екологічна відповідальність	Орієнтація на принципи сталого розвитку, врахування інтересів суспільства та екології
<i>Рекомендації щодо удосконалення фінансової політики</i>	Розвиток інструментів зеленого фінансування	Створення умов для випуску зелених облігацій та залучення імпакт-інвестицій
	Покращення інституційної спроможності	Підвищення кваліфікації органів влади та забезпечення ресурсами для реалізації проєктів
	Забезпечення правової стабільності	Впровадження прозорих та передбачуваних законодавчих ініціатив
	Інтеграція соціальних та екологічних критеріїв	Врахування сталого розвитку при плануванні та реалізації інвестиційних програм

Джерело: розроблено авторами

Як свідчать дані таблиці, підвищення інвестиційної привабливості регіонів України можливе лише за умови комплексного поєднання фінансових інструментів із інституційними та правовими чинниками. Зелені облігації, імпакт-інвестування та міжнародна фінансова підтримка здатні забезпечити додаткові ресурси для розвитку, проте їхня ефективність напряду залежить від стабільності законодавства, інфраструктурної забезпеченості та рівня соціальної й екологічної відповідальності. У цьому контексті вдосконалення фінансової політики має стати ключовим елементом формування стійкої регіональної економіки України.

Для ґрунтового аналізу інвестиційної привабливості регіонів важливо застосовувати чіткі алгоритми та підходи, що дозволяють оцінювати потенціал територій за системою показників та індикаторів. Візуалізація цього процесу представлена на рисунку 1, який відображає послідовність переходу від первинної оцінки до формування комплексної характеристики інвестиційної привабливості регіону.

Наведена схема демонструє, що оцінка інвестиційної привабливості не обмежується окремими показниками, а передбачає їх системне узагальнення та аналітичну інтерпретацію. Завдяки цьому формується розгорнута характеристика, яка може бути використана як основа для прийняття управлінських рішень, розробки фінансової політики та підвищення конкурентоспроможності регіонів.

Водночас дієвість зазначених інструментів напряду залежить від якості інвестиційного клімату, який визначається низкою чинників. Передусім йдеться про інституційну спроможність місцевих органів влади: їхню здатність забезпечувати прозорість управлінських рішень, ефективно використовувати ресурси та реалізовувати інвестиційні проєкти. Не менш важливим є рівень правової стабільності, що передбачає наявність зрозумілих і передбачуваних правил для бізнесу. У сучасній регіональній політиці України особливого значення набуває розвиток інфраструктури, адже саме вона забезпечує практичні можливості для реалізації інвестиційних проєктів.

Рис. 1. Модель визначення інвестиційного потенціалу регіону

Джерело: розроблено авторами

лізації масштабних інвестиційних програм. Нарешті, соціальна та екологічна відповідальність стає одним із головних критеріїв успішності регіонального розвитку, адже інвестори дедалі частіше орієнтуються на проекти, які відповідають принципам сталого розвитку.

Виходячи з цього, посилення інвестиційної привабливості регіонів України потребує вдосконалення фінансової політики у кількох ключових напрямках. По-перше, необхідно розширювати можливості зеленого фінансування та створювати сприятливі умови для випуску зелених облігацій і залучення імпаکت-інвестицій. По-друге, важливим завданням є підвищення інституційної спроможності регіональних органів влади, що забезпечить ефективність управління ресурсами та реалізації проєктів. По-третє, потребує зміцнення правова основа інвестиційної діяльності, яка має бути максимально прозорою і передбачуваною. Нарешті, у фінансову політику варто системно інтегрувати соціальні та екологічні критерії, що дозволить поєднати економічний розвиток із довгостроковою стійкістю.

Таким чином, фінансові інструменти сталого розвитку, у поєднанні з удосконаленням інституційних і правових умов, стають фундаментом підвищення інвестиційної привабливості регіонів України. Їх ефективне використання здатне не лише активізувати інвестиційні потоки, а й забезпечити гармонійний розвиток, орієнтований на економічні, соціальні та екологічні пріоритети.

Висновки. Впровадження фінансових інструментів сталого розвитку є необхідною умовою зміцнення інвестиційної привабливості регіонів України. Зелені облігації, імпакт-інвестування та підтримка міжнародних фінансових організацій можуть стати ефективними механізмами залучення інвестицій у проекти, орієнтовані на економічну модернізацію та екологічну безпеку. Разом із тим, їхня результативність безпосередньо залежить від якості інституційного середовища, прозорості законодавчої бази та рівня розвитку регіональної інфраструктури.

Аналіз показує, що фінансові інструменти мають працювати у комплексі з організаційними та правовими механізмами, які формують довіру інвесторів і створюють стабільні умови для реалізації довгострокових проєктів. Важливо також інтегрувати соціальні та екологічні критерії у фінансову політику, оскільки сучасні інвестори дедалі частіше надають перевагу проєктам, які відповідають принципам сталого розвитку.

Таким чином, стратегічним завданням регіональної економіки України є поєднання сучасних фінансових інструментів із ефективними управлінськими рішеннями та прозорою правовою системою. Це дозволить не лише підвищити інвестиційну привабливість регіонів, а й забезпечити гармонійний розвиток, що враховує економічні, соціальні та екологічні пріоритети.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Антоненко В., Ляшок Я., Попова О., Катранжи Л., Ляшок Н. Інвестиційна привабливість України в контексті її поствоєнного відновлення. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. Vol. 4 (57). 2024. С. 363–380. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcactp.4.57.2024.4410>
2. Бабух І.Б. Теоретичні й практичні аспекти інвестиційної привабливості регіонів України. *Economic Space*. 2025. № 200. С. 131–135. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.200.131-135>
3. Брашко О. Особливості формування оцінки інвестиційної привабливості економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 12. С. 16–20.
4. Вознюк М.А. Організаційно-інституційні умови інвестиційно-інноваційної діяльності в регіоні. *Регіональна економіка*. 2013. № 1. С. 43–50.
5. Економічний простір регіону в інтеграційній стратегії розвитку : [колективна монографія] / за заг. ред. М. Бутка. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 432 с.
6. Ішук С.О., Кулініч Т.В. Оцінювання інвестиційної привабливості регіону: методичний аспект. *Регіональна економіка*. 2010. № 3. С. 71–78.
7. Крихівська Н.О., Чернишова Г.М. Інвестиційна привабливість України: основні проблеми та шляхи їх вирішення. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 260–264.
8. Кудрик Р.А., Побурко О.Я. Теоретичні основи формування інвестиційного потенціалу територіальної громади. *Регіональна економіка*. 2025. № 1(115). С. 82–89. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-1-7>
9. Макарий Н. Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств. *Економіст*. 2010. № 10. С. 52–61.
10. Манцуров І.Г., Бараник З.П., Рудченко О.Ю., Дрига С.Г., Храпунова Я.В. Державна політика регіонального розвитку України: інформаційно-аналітичне забезпечення розробки та реалізації: монографія. Київ : КНЕУ, 2018. 363 с.
11. Павліха Н.В., Корнелюк О.А. Циркулярна модель як інноваційна система відновлення конкурентоспроможності регіонів і територіальних громад в Україні у воєнний і повоєнний періоди. *Вісник НУВГП. Серія «Економічні науки»*. 2023. Вип. 3 (103). С. 179–193.
12. Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова КМУ № 940 від 13 серпня 2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/940-2024-%D0%BF#n2>
13. Сидор Г.В., Давидовська Г.І. Інвестиційна привабливість регіонів. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 2. С. 1484–1489.
14. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: вектори реального поступу / ред. Е.М. Лібанова, М.А. Хвесик. Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2017. 864 с.

REFERENCES

1. Antonenko, V., Liashok, Y., Popova, O., Katranji, L., & Liashok, N. (2024). Investment attractiveness of Ukraine in the context of post-war recovery. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 4(57), 363–380. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcactp.4.57.2024.4410>
2. Babukh, I.B. (2025). Theoretical and practical aspects of investment attractiveness of regions of Ukraine. *Economic Space*, 200, 131–135. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.200.131-135>
3. Brazhko, O. (2009). Peculiarities of forming the assessment of investment attractiveness of the economy. *Investments: Practice and Experience*, 12, 16–20.

4. Vozniuk, M.A. (2013). Organizational and institutional conditions of investment-innovation activity in the region. *Regionalna ekonomika*, 1, 43–50.
5. Butko, M. (Ed.). (2016). *Economic space of the region in the integration development strategy* [Collective monograph]. Kyiv: Kondor-Vydavnytstvo.
6. Ishchuk, S.O., & Kulinich, T.V. (2010). Evaluation of investment attractiveness of the region: methodological aspect. *Regionalna ekonomika*, 3, 71–78.
7. Krykhivska, N.O., & Chernyshova, H.M. (2017). Investment attractiveness of Ukraine: main problems and solutions. *Ekonomika i suspilstvo*, 9, 260–264.
8. Kudryk, R.A., & Poburko, O.Y. (2025). Theoretical foundations of forming the investment potential of a territorial community. *Regionalna ekonomika*, 1(115), 82–89. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-1-7>
9. Makarii, N. (2010). Assessment of investment attractiveness of Ukrainian enterprises. *Ekonomist*, 10, 52–61.
10. Mantsurov, I.H., Baranyk, Z.P., Rudchenko, O.Y., Dryha, S.H., & Khrapunova, Y.V. (2018). *State policy of regional development of Ukraine: information-analytical support of development and implementation* [Monograph]. Kyiv: KNEU.
11. Pavlikha, N.V., & Korneliuk, O.A. (2023). Circular model as an innovative system for restoring the competitiveness of regions and territorial communities in Ukraine during wartime and post-war periods. *Visnyk NUVHP. Series "Economic Sciences,"* 3(103), 179–193.
12. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024, August 13). *On amendments to the State Strategy for Regional Development for 2021–2027: Resolution No. 940*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/940-2024-%D0%BF#n2>
13. Sydor, H.V., & Davydovska, H.I. (2015). Investment attractiveness of regions. *Staliy rozvytok ekonomiky*, 2, 1484–1489.
14. Libanova, E.M., & Khvesyk, M.A. (Eds.). (2017). *Socio-economic potential of sustainable development of Ukraine and its regions: vectors of real progress*. Kyiv: Institute for Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine.